

L'ANÀLISI DELS PLÀNOLS URBANS

L'anàlisi dels plànols urbans permet de conèixer l'emplaçament, l'evolució històrica, el creixement, la morfologia i l'estructura d'una ciutat.

Cal analitzar:

- **L'emplaçament de la ciutat.** Localitzar la situació de la ciutat i distingir les barreres de fixació, que en dificulten el **creixement** (consisteix en l'expansió de la ciutat, a diferència dels pobles, que no creixen), com el mar, un riu, etc., i les àrees d'expansió, per on creix la ciutat.
- **La morfologia.** Identificar la forma i l'estructura de les trames urbanes (carrers), i també dels edificis per a poder distingir quins tipus de plànols urbans formen la ciutat: irregular, ortogonal, radiocèntric o lineal. Analitzar si la disposició dels edificis és desordenada o ordenada. Les cases urbanes tenen diverses plantes, mentre que en els pobles els habitatges són baixos i, a més, tenen parts dedicades a feines agrícoles. També són molt diferents, respecte dels pobles, l'estil de vida i les relacions socials entre els habitants de les ciutats.
- **L'estructura i l'organització de l'espai.** És la influència que la ciutat exerceix en el seu territori. La ciutat és un gran centre que organitza l'espai circumdant, i a causa dels fluxos, els desplaçaments, tant de persones com de capitals o mercaderies, que es produeixen diàriament. La ciutat també concentra l'administració i les institucions de govern; aleshores, cal distingir-ne les diverses àrees o barris que la formen i les funcions (industrials, comercials, de residència, etc.) que aconsegueixen el centre històric, l'eixample, el centre de negocis i els barris perifèrics. A més, s'ha de relacionar les diverses àrees amb l'evolució històrica de la ciutat. Les ciutats també estan envoltades i connectades per moltes i variades vies de comunicació.
- **Les comunicacions.** Localitzar les infraestructures de transports i comunicacions, grans avingudes, carreteres, ferrocarrils, ports, aeroports i apreciar, a partir d'aquestes infraestructures, el grau de comunicacions a l'interior de la ciutat, entre els barris o amb la perifèria, que pot influir en les seves funcions econòmiques.

Per tal de completar l'anàlisi, es pot obtenir informació bibliogràfica sobre la ciutat.

EXEMPLE:

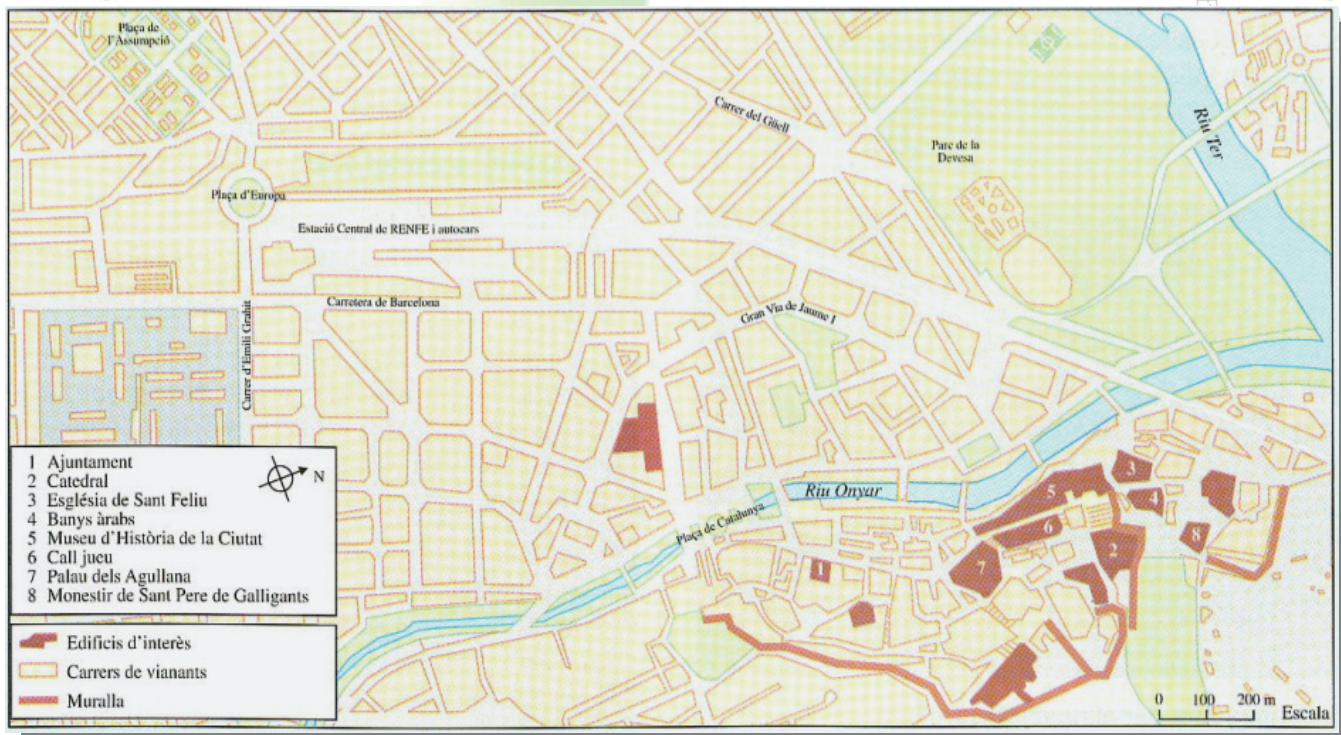
A continuació analitzarem el plànol urbà de la ciutat de Girona. La ciutat està situada al costat de dos rius, l'Onyar i el Ter. El primer ha fet històricament de barrera de fixació, dificultant el creixement cap a l'altra banda del riu. En l'època moderna, l'àrea d'expansió se situa a l'altre costat del riu Onyar, vora la carretera que uneix la ciutat amb Barcelona, fins a arribar al curs del riu Ter. La ciutat segueix un creixement lineal.

La ciutat fou fundada damunt d'un turó, fenomen típic de ciutats antigues i medievals, ja que servien de defensa. Aquesta elevació s'aprecia en la quantitat d'escales que hi ha en alguns dels carrers. El creixement va seguir el curs del riu.

Hi veiem una trama de carrers irregulars, estrets i tortuosos, sense planificació, amb una edificació desordenada, dins d'un recinte emmurallat. És un plànol irregular d'època medieval, que correspondria al casc antic.

Dins del recinte hi ha l'ajuntament, la catedral i els museus i edificis històrics, que ens indiquen les funcions principals del centre històric: administratives, culturals, turístiques i de lleure.

A l'altra banda del riu, s'observa un altre tipus de trama, de carrers més rectilinis. Correspon a un plànol més o menys ortogonal, que seria l'exemple, dedicat a centre comercial i de negocis. L'exemple està ben comunicat, ja que hi passa la carretera nacional que ve de Barcelona i s'hi veu l'estació del ferrocarril, que va paral·lel a la carretera s'hi veu una zona de cases envoltades de jardins.

Josep Margarit i Duran

Febrer de 2009

[versió 1.0]